

جرم انگاری سقط جنین ناشی از تجاوز به عنف در حقوق ایران و مقایسه تطبیقی آن با حقوق چند کشور دیگر

سعید ضیغمی، الهام اسحاقی، سیدمحمد حسینی*

دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه تهران، پردیس فارابی و وکیل پایه یک دادگستری.

دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه تهران، پردیس فارابی.

دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

Criminalization of abortion due to rape in Iranian law and comparative law several other countries

Saeed Zeighami, Elham Eshaghi, Seyyed Mohammad Hoseini

Master's Degree in Criminal Law and Criminology, University of Tehran, Farabi Campus and
Practicing Attorney at a Courthouse

Master's Degree in Criminal Law and Criminology, University of Tehran, Farabi Campus
Associate Professor and Faculty Member, University of Tehran

Received: 2024/Apr/28

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۰۹

Accepted: 2025/Jan/29

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۰

Abstract

The importance of human fertility and reproduction in all civilized societies are controversial and, of course, this debate has been the effects and consequences. What is certain is normally produced as a result of natural mating between males and females who have a legitimate relationship; But not far from the mind that one of the most important factors influencing some women to have abortions, illegitimate pregnancies. The first half-year 1370 Hijri, the thriving illegal abortion activities that the percentage of women who were engaged in this type of abortion The girls and women who could not marry because of an extramarital affair before or after attending an unwanted response to their surrounding community. According to the World Health Organization published in August 2009, the most important problems of unwanted pregnancies of mothers in different countries of the world So that the use of unsafe methods of abortion in approximately 80,000 women will lose their lives in different countries That's why thousands of people with disability and disease thrive. Therefore, there can be common to ignore these crimes. Among adult women in the United States, about 32,101 pregnancies resulting from rape is Therefore, the discussion on preventing unwanted pregnancies and identify victims fully felt.

Keyword: Abortion, Rape, Force, Violence, Crime

چکیده

اهمیت مسئله باروری و تولید مثل در تمام جوامع متعادل بشری مورد بحث بوده و طبیعتاً این بحث‌ها دارای آثار و عواقبی نیز بوده است. آنچه مسلم است تولید مثل به طور عادی نتیجه آمیزش طبیعی دو جنس مذکر و مؤنث می‌باشد که رابطه مشروع دارند؛ اما نباید دور از نظر داشت که یکی از مهم‌ترین عوامل گرایش زنان به سقط جنین، بارداری‌های نامشروع است. نیمه اول دهه ۱۳۷۰ هجری شمسی در ایران پر رونق‌ترین سالهای فعالیت عاملان سقط غیرقانونی بوده که درصد عمده زنانی که به این نوع سقط مبادرت می‌کردند دختران و زنانی بودند که به دلیل رابطه نامشروع پیش یا پس از ازدواج نمی‌توانستند برای حضور یک موجود ناخواسته پاسخی به جامعه پیرامون خود بدهند. به گزارش سازمان بهداشت جهانی که در اوت سال ۲۰۰۹ انتشار یافته، بارداری‌های ناخواسته از مهم‌ترین مشکلات مادران در کشورهای مختلف جهان است به طوری که به دلیل استفاده از روش‌های نامطمئن در سقط جنین سالانه حدود ۸۰۰۰۰ نفر از مادران در کشورهای مختلف جهان جان خود را از دست می‌دهند و هزاران نفر به همین علت دچار نقص جسمانی و بیماری‌های پایدار می‌شوند. بنابراین نمی‌توان وجود شایع این جرایم را نادیده گرفت. در میان زنان بزرگسال ایالات متحده حدود ۳۲۱۰۱ حاملگی در سال ناشی از تجاوز به عنف است بنابراین ضرورت بحث و بررسی در زمینه جلوگیری از حاملگی‌های ناخواسته و شناسایی قربانیان آن کاملاً احساس می‌شود.

واژگان کلیدی: سقط جنین، تجاوز، عنف، خشونت، جرم.

مقدمه

سقط جنین موضوعی است که امروزه تقریباً به یک معضل اجتماعی در تمامی کشورها تبدیل شده و در هر کشوری موافقان و مخالفان زیادی را به خود اختصاص داده است. از طرفی رهبران مذهبی و مکان های مقدسی چون کلیسا اغلب سقط را منع نموده و حتی گاه مطلقاً مجوزی برای آن صادر نمی کنند و قتل جنین را به عنوان قتل یک انسان قلمداد می کنند و از سوی دیگر برخی گروه های فمینیستی تنها برای مادر و حق انتخاب او ارزش قائل شده و در راه آزادی قانونی سقط جنین مبارزه می کنند. معمولاً سقط جنین در جهان به دلایل متعددی چون تنظیم خانواده، گریز از بارداری های ناخواسته و رهایی از بارداری در دوران عقد و ... انجام می-شود، اما در این میان سقط جنین ناشی از بارداری های نامشروع چه به صورت زنا یا به تراضی و چه زنا یا به عنف و با محارم، بخش اعظمی از سقط جنین در دنیا را به خود اختصاص می دهد.

در واقع تعرض جنسی علیه زنان یکی از مظاهر بارز خشونت علیه آنهاست که این تعرض در قوانین اکثر کشورها از جمله کشور ما جرم محسوب شده و در قانون ایران از آن به «تجاوز به عنف و اکراه» تعبیر می شود. اما مسئله ای که در اینجا مطرح می شود این است که اگرچه قانون، تجاوز را جرم محسوب نموده و برای عاملان آن اغلب مجازات های سنگینی در نظر گرفته است، اما اگر زن در رابطه نامشروعی که با زور و بدون رضایت خود، مجبور به برقراری آن شده است، باردار شود تکلیف او چه بوده و قانون چه حمایت هایی از این فرد می کند؟ (خوارزمی، ۱۳۹۲).

اهمیت و ضرورت

بارداری های ناشی از روابط نامشروع و یا تجاوز جنسی علیه زنان آثار و تبعاتی دارد که به مهم ترین آن یعنی سقط جنین اشاره نمودیم. در واقع این موضوع هم در حقوق اسلام و هم در حقوق بین الملل حائز اهمیت می باشد. اهمیت بررسی بارداری های ناشی از جرایم جنسی علاوه بر بررسی در بیشتر

نظام های حقوقی، در کنوانسیونها و پروتکل های بین المللی هم مورد توجه قرار گرفته است و کشورهای بسیاری خود را ملزم به اجرای آن کرده اند. در قسمت ج بند ۲ ماده ی ۱۴ پروتکل آفریقایی زنان آمده است که کشورهای عضو باید تمام اقدامات مناسب را در حمایت از حقوق باروری زنان و دسترسی به سقط جنین قانونی در موارد خشونت جنسی، تجاوز به عنف، زنا یا محارم و جایی که سلامتی روحی و جسمی مادر و نیز حیات مادر یا جنین در معرض خطر قرار دارد انجام دهند (عارف، ۱۳۸۹).

مواد و روش کار:

روش کار در این تحقیق کتابخانه ای، بررسی اسناد و مدارک و تجزیه و تحلیل آنها می باشد.

مفهوم شناسی

۱- جرم

۱-۱- جرم در لغت

جرم، از ریشه عربی ج ر م، به معانی قطع کردن، چیدن میوه از درخت، حمل کردن، کسب کردن، ارتکاب گناه و وادار کردن به کاری ناپسند به کار رفته است (خلیل بن احمد: ص ۱۱۹). جرم در لغت به معنای گناه، جناح و عصیان آمده است و در در متون و منابع دینی، جرم یا جرمیه و مشتقات آن ها مترادف با گناه و در همان معنای لغوی به کار رفته است.

ادبیات نیز بیشتر در معنای اول یعنی گناه مورد توجه قرار گرفته است. نباید دچار این اشتباه شد که گناه را با جرم اشتباه گرفت زیرا گرچه برخی بین جرم و گناه عموم و خصوص قائلند به طوری که گناه را اعم از جرم می دانند اما بسیار دیده میشود که ماهیت جرم از گناه جداست (و بحث از جرم به عنوان عمل ضداجتماعی قابل مجازات همیشه قابل قبول نیست. مع هذا می توان با تسامح این شباهت را تا حدی قبول کرد (نوربها، ص ۱۳۳).

۱ - برای مثال شخصی که روزه نمی گیرد گناه کرده ولی کسی وی را مجازات نمی کند زمانی که روزه خواری کند، بنابراین ماهیت گناه اعم از جرم است.

۱-۲- جرم در فقه اسلامی

فقه‌های اسلامی سعی کرده اند تا با توجه به منابع استنباط احکام، تعریف مشخصی از جرم ارائه دهند. در متون و منابع دینی، جرم یا جرمیه و مشتقات آن‌ها مترادف با گناه و در همان معنای لغوی به کار رفته است (مطیعی: ص ۶۰ رافعی قزوینی: ص ۵۳۸) برخی فقها و مؤلفان دینی نیز جرم را گناه و ذنب (گناه) را جرم معنا کرده‌اند. اما غالباً جرم بر حسب مجازات مشخص شده است. جرم: اصل الجرم قطع الثمره عن الشجر... و استعیر ذلك لكل اكتساب مکروه. جرم در اصل معنای لغوی به معنای جدا کردن میوه از درخت است و این واژه برای اکتساب هر کار ناپسند استعاره گرفته شده است (اصفهان‌ی، راغب: ص ۸۹) بنابراین، جرم در اصطلاح متون دینی و فقهی هر نوع کار ممنوع شرعی است که خداوند برای آن کیفر دنیوی یا اخروی مقرر کرده است (فیض: ص ۷۰-۶۹). در کنفرانس اجرای حقوق کیفر اسلامی و اثر آن در مبارزه با جرایم نیز یکی از موضوعات مورد بحث تعریف جرم در شریعت اسلام بود. در این کنفرانس تعریفی به شکل زیر از جرم به عمل آمده: "مخالفت با اوامر و نواهی کتاب و سنت یا ارتکاب عملی که به تباهی فرد یا جامعه بینجامد" (نوربها، ص ۱۳۶) تعریف کامل تری که از جرم ارائه شده مربوط به اسماعیل صدر می باشد: جرم عبارت است از هر فعل یا ترک فعلی که شارع مقدس به حرمت آن تصریح کرده یا مجازاتی برای آن تعیین نموده باشد (خمینی، ص ۴۳۳) الذنب: (مفرد ذنوب) گناه و معصیت (حسینی: ص ۲۲۶) الاثم: (مصدر اثم: گناه، مفرد اثم). وقع فی الاثم: آنچه را که حلال نیست انجام داد؛ گناهی که باعث کیفر اخروی شود (حسینی: ص ۹). الجناح: گناه، «و لا جُنَاحَ عَلَیْکُمْ فِیمَا عَرَضَتْمْ بِهِ مِنْ خَطْبَةِ النِّسَاءِ» «و گناهی بر شما نیست که به طور کنایه، (از زنانی که همسرانشان مرده اند) خواستگاری کنید» (حسینی: ص ۱۶۸)

۱-۳- جرم در حقوق موضوعه

دانشمندان حقوقی به تبعیت از قانون مجازات اسلامی جرم را هر فعل یا ترک فعلی می دانند که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد (گلدوزیان، محشای قانون مجازات اسلامی، صفحه ۱۴) بنابراین جرم هم به جرایم عمدی و هم به جرایم غیر عمدی اشاره دارد و از سوی دیگر هم فعل و هم ترک فعل را شامل می شود. ماده ۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ جرم را به این صورت تعریف میکند: "هر رفتاری اعم

از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد جرم محسوب می شود" (قانون مجازات اسلامی).

۲- جنین

۱-۲- جنین در لغت

واژه "جنین" که معادل آن در زبان انگلیسی Feotus یا Fetus می باشد (آریانپور، جلد ۲، صفحه ۱۷۴۴) از نظر لغوی به معنای هر چیز پوشیده و مستور است و به بچه تا زمانی که در شکم مادر است، جنین اطلاق می شود (جرّ، ص ۷۷۲؛ عمید، ص ۴۷۳). بنابراین محصول حاملگی (الزیات، ص ۱۴۱) را که مبدأ آن استقرار نطفه در رحم و انتهای آن لحظه ماقبل ولادت است، به دلیل اینکه به وسیله "زهدان" مادر پوشیده شده است جنین نامیده‌اند (ابن منظور، ص ۹۳).

۲-۲- جنین در فقه اسلامی

در لسان العرب آمده است: «والجنین: الولد مادام فی بطن امه لاستتاره فیه» (محمد بن مکرّم بن منظور: ذیل کلمه جنین). در تعریف دیگری چنین آمده است: "الجنین هو الحمل فی بطن امه و سمّی به لاستتاره فیه، من الاجتنان و هو الاستتر فهو بمعنى المفعول" (شهید ثانی، بی تا، جلد ۱۰، صفحه ۲۸۸). جنین بر وزن فعیل به معنی مفعول است یعنی پوشانده شده از نظرها به وسیله بطون مادران (قبله ای خویی، ص ۲۶۰).

۲-۳- جنین در حقوق موضوعه

در حقوق به فرزند مادام که در رحم مادر باشد جنین می گویند. مبدا جنین ابتدای آبستنی است و انتهای آن لحظه ماقبل ولادت (جعفری لنگرودی، ص ۲۰۱). همچنین از نظر پزشکی به دوران بعد از هفت ماهگی تا قبل از تولد طفل، حمل می گویند بنابراین اگر در این مرحله از دوران کامل حیات، موجود قابل زیستی که در رحم وجود دارد از بین برود این عمل را سقط می نامند (ولیدی، ۱۳۶۹، ص ۱۲۱).

۳- سقط جنین

سقط کلمه ای است با ریشه عربی و در فرهنگ لغات معانی مختلفی دارد از جمله: شبنم که به برف ماند، بچه ناتمام افتاده، آتشی که از چخماق برجهد و درنگیرد و با اضافه شدن جنین به آن، معنای "افتادن جنین قبل از نمو کامل در رحم" به خود می گیرد (معین، صص ۱۸۶۴ و ۱۸۹۳).

۳-۱- سقط جنین در فقه اسلامی

موارد تعریف سقط جنین در منابع فقهی بسیار نادر است که برخی از آن به شرح ذیل می باشد: واژه «سقط» در لغت عربی به معنای بر زمین افتادن، منقطع شدن و فروافتادن است (جر، خلیل: ص ۱۹۷) و در اصطلاح فقها «سقط» به معنای افتادن جنین از درون رحم زن است (نجفی: ص ۱۱۰) این اصطلاح عام بوده و شامل جنین دختر یا پسر و جنین پیش از دمیده شدن روح و پس از آن می شود. در تعریف دیگری به جنین که به حالت مرده از شکم مادر سقط می شود گفته شده است (حسینی، ص ۲۶۱).

۳-۲- سقط جنین در حقوق موضوعه

حقوقدانان در مورد تعریف سقط جنین اتفاق نظر ندارند قانونگذار هم در مواد قانونی این جرم را تعریف نکرده بلکه در هر مورد تنها به موضوع و مجازات آن اکتفا کرده است (وکیلی، ص ۲۰). سقط را معمولاً منقطع ساختن دوران طبیعی بارداری یاد می کنند (ولیدی، صص ۵۶ و ۶۸). در متون حقوقی خارجی نیز سقط عملی است که در آن فرد عالماً و عامداً باعث از بین رفتن حیات در جنین متولد نشده می شود. همچنین به عمل خارج نمودن جنین متولد نشده از رحم که عمداً صورت گرفته باشد نیز اطلاق می گردد که البته این عمل نباید به منظور زنده به دنیا آمدن نوزاد یا بیرون آوردن جنین مرده صورت گرفته باشد (Black's Law dictionary) و در اصطلاح طبی و مامائی به اخراج جنین قبل از موعد که قابل زیستن نباشد سقط جنین اطلاق می گردد (پاد، ص ۶۳).^۱ در اصطلاح سازمان پزشکی قانونی نیز سقط جنین عبارت است از: خارج شدن حاصل بارداری از رحم، در حالی که موجود تکوین یافته، قادر به زندگی در خارج رحم نباشد، یعنی ختم حاملگی قبل از آن که جنین قابلیت زندگی مستقل پیدا کرده باشد که معمولاً تا هفته بیستم حاملگی این عنوان قابل تحقق است. (قضایی، ص ۵۳۶)

۴-۱- رابطه نامشروع (زنا)

۴-۱-۱- رابطه نامشروع در لغت

زنا واژه ای عربی است که وارد زبان فارسی گردیده و معادل آن در فرهنگ لغات عربی بی عفتی و بی ناموسی کردن است (الیاس، ص ۲۸۰)

۴-۲-۲- رابطه نامشروع در فقه اسلامی

در کتب فقهی نیز زنا به آمیزش زن و مرد نامحرم می گویند. که برای آن شرایطی نیز ذکر کرده اند از جمله بلوغ، عقل، اختیار، علم به حرمت عمل، فروکردن در اندام تناسلی زنانه که از آن با واژه های "فرج" یا "واژن" یاد می شود و... که با جمع تمام این شرایط زنا از نظر فقها محقق می شود (امینی، ص ۲۸۱).

۴-۳-۳- رابطه نامشروع در حقوق موضوعه

ماده ۶۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ در تعریف زنا می گوید: "زنا عبارتست از جماع مرد با زنی که ذاتاً بر او حرام است گرچه در دبر باشد، در غیر موارد وطی به شبهه (گلدوزیان، ص ۹۸). اما ماده ۲۲۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ با اندکی تفاوت زنا را بدین صورت تعریف کرده: "زنا عبارت است از جماع مرد و زنی که علقه ی زوجیت بین آنها نبوده و از موارد وطی به شبهه هم نباشد (قانون مجازات اسلامی)

۵- تجاوز

زمانی که اعمال جنسی به نحوی انجام شود که برخلاف مقررات و قراردادهای اجتماعی باشد و مضر به حال فرد و مختل نظم جامعه شود عمل تجاوز به عنف است که به سه قسم تقسیم می شود: هتک عفت فردی،^۲ هتک عفت عمومی،^۳ هتک ناموس یا زنا با اکراه^۴ (فروزانفر، ص ۲) چنانچه از کلام اکثر فقها مشاهده می شود، «من زنی بامراه مکرها لها» (نجفی، ج ۴۱، ص ۳۱۵؛ عاملی، ۱۴۱۰، ص ۶۷؛

۱ - برای اطلاعات بیشتر ر.ک: مک لنان (۱۳۵۵) خلاصه ای از مامائی، دانشکده علوم پزشکی تبریز، چاپ دوم.

۲ - در هتک عفت فردی کسی که مورد تجاوز قرار می گیرد یک دختر بچه ۵ تا ۱۲ سال است. هتک زمانی است که اطلاعات و تمایل دختر بچه نسبت به مسائل جنسی پایین است و متجاوزان معمولاً مردان مسن هستند که دچار ضعف قوای جنسی هستند یا جوانانی که دچار نقیصه های عقلی می باشند.

۳ - هتک عفت عمومی یک نوع عمل جنسی است که در دید عموم نباید انجام شود که در واقع نوعی خودارضایی است که از متلک شروع می شود و چشم چرانی و کشف عورت را شامل می شود.

۴ - هتک ناموس یا زنا با اکراه؛ تجاوز جنسی مربوط به دختران و زنان بالغ است و زمانی است که دختر یا زن تمایلی از خود نشان نمی دهد و در مورد دختران موضوع پرده بکارت مطرح است.

نامشروع افزایش می یابد (که ممکن است به صورت تجاوز به عنف یا زنا یا محارم باشد) که یکی از انگیزه های مهم زنان برای سقط جنین رهایی از ننگ ناشی از این امر می باشد که در جای خود توضیح داده خواهد شد.

۲- رشد جمعیت: یکی از عوامل سقط جنین رشد بی رویه جمعیت کشورها به ویژه در کشورهای در حال توسعه امروزی است که به منظور جلوگیری از رشد جمعیت و تنظیم خانواده از سوی دولت ها صورت می گیرد.

۳- دلایل پزشکی: دلایل پزشکی را می توان به دو دسته تقسیم نمود یک دسته دلایلی است که حیات مادر را به خطر می اندازد و سقط جنین در این حالت موافقان و مخالفان خود را دارد و دسته دوم دلایلی است که به صورت ناهنجاری های جنینی بروز پیدا می کند مثل عفونت های داخلی ناشی از بیماریهایی همانند ایدز یا بیماریهای ژنتیکی یا اعتیاد مادر به الکل و علل دیگر که طبق قانون سقط درمانی با تشخیص قطعی سه پزشک متخصص و تأیید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که به علت عقب افتادگی یا ناقص الخلقه بودن موجب حرج مادر است و یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد قبل از ولوج روح (چهار ماه) با رضایت زن مجاز می باشد و مجازات و مسؤولیتی متوجه پزشک مباحث نخواهد بود.

ادله قائلین به جواز سقط جنین:

قائلین به جواز سقط جنین به ادله متفاوتی استناد نموده اند که یکی از قوی ترین ادله آنها حرج شدید بر مادر است به این نحو که اگر ادامه بارداری برای حیات مادر خطرناک باشد باید قائل به جواز سقط جنین برای وی شد. فقههای شیعه در این خصوص قائل به دو نظر می باشند:

۱- ادامه بارداری تنها برای جان مادر خطرناک باشد: طبیعی است که در این حالت یک نفر باید قربانی شود که نظر اکثریت فقها بر این است که آن قربانی باید جنین باشد چرا که نفس و جان مادر بارزش تر از جنین است و با سقط جنین در این حالت باید دیه آن پرداخت شود.

موسوی خمینی، ۱۳۷۴، ص ۴۶۳) تجاوز به عنف در قالب واژه زنا بیان شده است، بدین ترتیب که زنا به عنف را موجب قتل زانی اکره کننده می دانند. البته در کلام برخی از فقها چون شیخ مفید در المقنعه، تجاوز به عنف با واژه غصب آمده است، «من غصب امراه علی نفسها» و این در حالی است که ایشان در بقیه مواردی که حد آن قتل است به واژه زنا اشاره می کنند (مفید، ۱۴۱۳، ص ۷۷۸).

بر خلاف باور همگانی، تجاوز در خارج از خانه ها بسیار نادر است. بر اساس نتایج یک تحقیق بیش از دو سوم همه موارد مربوط به تجاوز در منزل شخصی رخ می دهد. (در دو سوم موارد قربانی مهاجم را می شناسد). بر اساس نتایج این تحقیق ۳۱ درصد تجاوزها در خانه های متجاوزان، ۲۷ درصد در خانه های قربانیان، و ۱۰ درصد در خانه های مشترک قربانیان و متجاوزان اتفاق می افتند. علاوه بر خانه ها، ۷ درصد تجاوزها در مهمانی، ۷ درصد در وسایل نقلیه، ۴ درصد بیرون از خانه و ۲ درصد در بارها، روی می دهند! ۴۴ درصد موارد تجاوز جنسی زیر ۱۸ سال و در نهایت ۸۰ درصد کسانی که مورد هدف تجاوز جنسی قرار می گیرند تا زیر ۳۰ سال سن دارند.^۲

دلایل مختلف سقط جنین

سقط جنین نیز مانند هر پدیده اجتماعی دیگر با انگیزه های متفاوتی انجام می شود که این انگیزه ها دارای موافقان و مخالفان زیادی است که هر یک از آنها با تکیه بر استدلال ها و دیدگاه های خود درصدد بیان علل موافقت یا مخالفت خود می باشند که به طور خلاصه در این بخش به آنها می پردازیم:

عوامل جواز سقط جنین

۱- مشکلات اقتصادی، اخلاقی و اجتماعی: تولد هر کودک بار مالی زیادی از نظر اقتصادی بر والدین خود تحمیل می کند و به همین دلیل دولت ها در صدد تلاش برای کنترل موالید به ویژه کودکان متولد از راه های نامشروع و کودکان بی سرپرست می باشند که نمونه این کنترل قانون تک فرزندی چین می باشد (زمانی، ص ۱۷۸). به علاوه در کشورهای توسعه یافته امروزی به دلیل آزادی روابط دختران و پسران درصد روابط جنسی نامشروع و به تبع آن بارداری های ناخواسته و

& McAuslan, P. (2004). Psychology of Women Quarterly, 28, 323-332. «Similarities and differences in women's sexual assault experiences based on tactics used by the perpetrator». Retrieved 10 December 2007

1- http://www.bbc.co.uk/persian/blogs/2014/03140322_144_nazeran_rape_culture.shtml

2- <http://www.tasnimnews.com/Home/Single/375897-Abbey, A. , BeShears, R. , Clinton-Sherrod, A. M. ,>

۲- حالت دوم این است که ادامه بارداری جان مادر و جنین هر دو را به خطر بیندازد که در این صورت به دلیل نجات جان یکی از آن دو سقط جنین مجاز شمرده شده است. "حتی اگر زن در زایمان دچار مشقت زیاد شود باید جنین را از رحم مادر جدا کرده و آن را عضو به عضو خارج کنند زیرا زندگی مادر بر زندگی جنین مقدم است و اگر بخش عمده جنین خارج شده باشد نمی توان به آن آسیب رساند زیرا کسی نمی تواند جانی را برای جان دیگر بگیرد" (میشل: ص ۲۳) که می توان گفت همه این دلایل به خاطر رفع عسر و حرج از مادر مطرح شده است.

نفی حرمت به دلیل نادر بودن: به دلیل نادر بودن اینگونه موارد از ادله حرمت انصراف دارند

ادله منع و حرمت سقط جنین

برای اثبات حرمت سقط جنین می توان به ادله اربعه^۱ استناد نمود:

۱- کتاب:

برای حرمت سقط جنین می توان به آیات فراوانی در قرآن اشاره کرد از جمله مهم ترین آیات

آیه ۳۱ سوره مبارکه اسراء می باشد: «لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشِیةَ امْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِیَاكُمْ أَنْ قَتَلْتُمْ كَانِ خَطَاً كَبِیْرًا» «و فرزندان را از ترس فقر ، نکشید! ما آنها و شما را روزی می دهیم مسلماً کشتن آنها گناه بزرگی است!» در تفسیر این آیه آمده است: "قابل توجه اینکه ما از این جنایت زشت و ننگین وحشت می کنیم ، در حالی که همین جنایت در شکل دیگری در عصر ما و حتی به اصطلاح در متمدن ترین جوامع انجام گیرد، و آن اقدام به سقط جنین در مقیاس بسیار وسیع به خاطر جلوگیری از افزایش جمعیت و کمبودهای اقتصادی است ، تعبیر به خشیه املاق نیز اشاره لطیفی به نفی این پندار شیطانی است ، در واقع می گوید این تنها یک ترس است که شما را به این خیانت بزرگ تشویق می کند، نه یک واقعیت . ضمناً باید توجه داشت که جمله کان خطا کبیرا با توجه به اینکه کان فعل ماضی است اشاره و تاکید بر این موضوع است که قتل فرزندان گناهی است بزرگ که از قدیم

در میان انسانها شناخته شده ، و زشتی آن در اعماق فطرت جای دارد، لذا مخصوص به عصر و زمانی نیست."

آیه ۳۲ سوره مبارکه مائده: مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَیْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِی الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِیْعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِیْعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَیِّنَاتِ ثُمَّ إِنْ كَثِیرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِی الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ

در تفسیر این آیه چنین بیان شده است: چگونه قتل یک انسان مساوی است با قتل همه انسانها و نجات یک نفر مساوی با نجات همه انسانها؟ آنچه می توان گفت این است که: قرآن در این آیه یک حقیقت اجتماعی و تربیتی را بازگو می کند زیرا: کسی که دست به خون انسان بیگانه می آید در حقیقت چنین آمادگی را دارد که انسانهای بیگانه دیگری را به قتل برساند، او در حقیقت یک قاتل است و طعمه او انسان بیگانه، و می دانیم تفاوتی در میان انسانهای بیگانه از این نظر نیست، همچنین کسی که به خاطر نوع دوستی و عاطفه انسانی، دیگری را از مرگ نجات بخشد این آمادگی را دارد که این برنامه انسانی را در مورد هر بشر دیگری انجام دهد و با توجه به این که قرآن می گوید: «فَكَأَنَّمَا...» استفاده می شود که مرگ و حیات یک نفر اگر چه مساوی با مرگ و حیات اجتماع نیست اما شباهتی به آن دارد (برگزیده تفسیر نمونه، ج ۱، ص: ۵۱۱)

آیه ۱۵۱ سوره مبارکه انعام: «وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِیَاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِی حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ» « و فرزندان خود را از بیم تنگدستی مکشید ما شما و آنان را روزی می رسانیم و به کارهای زشت چه علنی آن و چه پوشیده [اش] نزدیک مشوید و نفسی را که خدا حرام گردانیده جز بحق مکشید اینهاست که شما را به آن سفارش کرده است باشد که بیندیشد». این آیه اشاره به پنج اصول محرّمات در اسلام می کند و گناهان کبیره را ضمن بیان کوتاه و پرمغزی بیان می نماید که یکی از آنها نکشتن فرزندان از روی فقر و تنگدستی است که به عنوان دلیل اقتصادی برای سقط جنین به آن استناد می شود آیه می گوید نه تنها این کارها را انجام ندهید بلکه به آن نزدیک هم نشوید

فقه و مصادر تشریع پذیرفته اند و هر یک از آنها به عنوان دلیلی معتبر برای استنباط احکام شرعی محسوب می گردد.

۱ - ادله اربعه عبارت است از: کتاب خدا، سنت معصوم (علیه السلام)، عقل و اجماع، که بیشتر علمای اهل سنت و شیعه آن را به عنوان منابع

تمامی این آیات اشاره به یک موضوع مشترک دارد آن هم اینکه قتل و ریختن خون انسان مجازات داشته و فرد هم در دنیا و هم در آخرت باید به سزای اعمالش برسد و منظور از انسان در تمامی این آیات نوع انسان است که شامل جنین پس از دمیده شدن روح نیز می شود پس می توان تمامی این آیات و آیات دیگری که در این نوشتار محل بحث آنها نیست را در مورد سقط جنین نیز اعمال نمود.

۲- سنت:

اسحاق بن عمار می گوید از امام کاظم (ع) سؤال کردم: آیا زنی که از ادامه حاملگی خود می ترسد، می تواند دارویی استعمال کند تا جنین خود را سقط نماید؟ حضرت پاسخ دادند: جایز نیست. اسحاق بن عمار می گوید به حضرت عرض کردم، اگر حمل آن زن در مرحله نطفه باشد، چطور؟ حضرت فرمود: منشأ خلقت انسان همان نطفه است (یعنی تفاوتی ندارد).

در این روایت، اسحاق بن عمار شبهه ای را مطرح می کند که مدت کمی از حاملگی زن می گذرد و جنین در اولین مرحله از مراحل رشد جنینی است، امام در پاسخ، سقط نطفه را ممنوع و حرام اعلام می نماید. از اینکه اسحاق در مورد زنی سؤال می کند که از ادامه حاملگی خوف دارد و امام سقط را نهی می فرماید، معلوم می شود حتی در فرض شک، از باب احتیاط در دماء، سقط جنین جایز نیست. (مکارم شیرازی: ص ۲۸۸) از پیامبر اکرم (ص) نقل شده که ایشان فرمودند: «کل ذنب عسی الله أن یغفره إلا من مات مشرکاً أو قتل مؤمناً متعمداً. هر گناهی را شاید خدا ببخشد مگر کسی که مشرک مرده یا مؤمنی را بعمد کشته باشد» کشتن شخص در این حدیث پیامبر شامل قتل جنین نیز می شود چرا که بعد از دمیده شدن روح انسان زنده و دارای حق حیات محسوب می شود. طبق این حدیث قتل یک مسلمان بلافاصله بعد از شرک به خدا آمده و از گناهان نا بخشودنی و برابر با شرک ذکر شده است. یعنی کسی که مسلمانی را به ناحق به قتل برساند، حتی اگر مؤمن هم باشد، در روز قیامت مانند کسی خواهد بود که در حال شرک به خدا مرده است.

این احادیث و صدها نمونه دیگر از آنها که جای بحث نیست همگی بیانگر یک حقیقت می باشند و آن هم اینکه سقط جنین

از گناهان نابخشودنی است که هم در آیات قرآن هم در روایات ائمه به آن اشاره شده و در تمامی موارد مذموم شمرده شده است.

۳- عقل: عقل هم به حرمت سقط جنین دلالت می کند چرا که کشتن یک نفس ظلم و تعدی در حق اوست و عق ظلم نسبت به کسی که قادر به دفاع از خود نیست را تقبیح و ناپسند می شمرد.

۴- اجماع: فقها نیز به اجماع عمل سقط جنین را منع کرده اند و برای فاعل آن مجازات دیه را مقرر داشته اند که در محل خود بحث خواهد شد.

اسلام و مسئله سقط جنین

از دیرباز مسئله سقط جنین در جوامع بشری مطرح بوده و یکی از موضوعات اساسی حقوق کیفری امروز را نیز شامل می شود. از آیات قرآن به خوبی استنباط می شود که عرب های دوران جاهلی نه تنها دختران خویش را به خاطر تعصب های غلط زنده به گور می کردند بلکه پسران را که سرمایه بزرگی در جامعه آن روز محسوب می شد نیز از ترس فقر و تنگدستی به قتل می رسانیدند. با نهایت تاسف این عمل عصر جاهلی در عصر و زمان ما در شکل دیگری تکرار می شود و به عنوان کمبود احتمالی مواد غذایی روی زمین، کودکان بی گناه در عالم جنینی، از طریق «کورتاژ»^۱ به قتل می رسند. گرچه امروزه برای سقط جنین دلایل بی اساس دیگری نیز ذکر می کنند ولی مسئله فقر و کمبود مواد غذایی یکی از دلایل عمده آن است.

اینها و مسائل دیگری شبیه به آن نشان می دهد که عصر جاهلیت در زمان ما به شکل دیگری تکرار می شود و "جاهلیت قرن بیستم" حتی در جهانی وحشتناک تر و گسترده تر از جاهلیت قبل از اسلام است.

قدیمی ترین قانون شناخته شده تاکنون که قانون حمورابی نام دارد هم به مسئله سقط جنین پرداخته و برای آن مجازات تعیین کرده (نجفی ابرنآبادی و بادامچی ص ۸۴) و این نشان از اهمیت این موضوع از دوران های گذشته می باشد.

با ظهور مذاهب توحیدی حفظ و حمایت از جنین امری لازم شمرده شد.^۲ در میان فقه های مذاهب اسلامی حنفیه معتقد است

۲ - آیات و روایات زیادی با الفاظ بسیار واضح به مسئله پیدایش جنین و نقش زن و مرد در شکل گیری نطفه پرداخته اند که مهم ترین آن آیه ۲ سوره انسان می باشد: «إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ: ما انسان را

۱ - کورتاژ یک عمل جراحی شامل بافت برداری به وسیله قاشقک (تراشیدن) است. کورتاژ یکی از شیوه های سقط جنین بوده است و به همین دلیل مجازاً به همین معنی به کار می رود.

سقط جنین پیش از دمیده شدن روح (۴ ماهگی) مطلقاً (چه عذری باشد چه نباشد) جایز است (عويس، ص ۵۳۰). حنفی ها معتقدند نفس جنین برابر و هم سنگ نفس تولد یافته مانند مادر نیست؛ از این رو در مذهب حنفی جنین هم نفس است هم نفس نیست. جنین از آن رو که روح در آن دمیده شده نفس نامیده می شود؛ ولی از آن رو که وجود مستقلی ندارد و جزئی از مادر به شمار می رود نفس نامیده نمی شود (قاضی زاده افندی: ص ۲۹۹).

در مسیحیت به شدت با سقط جنین مخالفت می شود و کشتن یک انسان بی گناه به حساب می آید و خطای بزرگی محسوب می شود. مسیحیان هیچ تفاوتی بین انسان کامل و جنین نمی گذارند ولی در برخی موارد قائل به استثناء می باشند و سقط جنین را در مواردی که جان مادر به شدت به خطر بیفتد و راهی برای نجات جان او جز این طریق وجود نداشته باشد، مجاز می دانند هرچند که غیرموجه است (سلیمانی: ص ۳۴۴). میان محققان یهودی در مورد جواز یا عدم جواز سقط جنین در بارداری ناشی از تجاوز و یا زنا بحث فراوان است. یاکوب عمدن معتقد است اگر زنی شوهردار از راه زنا باردار شود می توان جنین او را سقط کرد؛ زیرا این کودک حرام زاده است. اما سقط جنین دختر بی شوهری که از راه زنا باردار شده است مجاز نیست؛ زیرا در شریعت یهود چنین کودکی را حرام زاده نمی دانند (سلیمانی: ص ۳۶۶).

دین مقدس اسلام نیز با سقط جنین کاملاً مخالف است و از همان رو است که در ایران با توجه به باورهای دینی مردم و الهام گرفتن از قوانین و مقررات شرعی و احکام فقهی، سقط جنین در موارد بسیار جرم محسوب می شود و در برخی موارد با استثناء مواجه گردیده است هرچند باید پذیرفت که در عصر حاضر از ممنوعیت های اخلاقی سقط جنین کاسته شده و همین امر باعث افزایش بی شمار این امر در میان جوامع بشری است برای مثال در تفکر لیبرالیستی غرب به دلیل اصالت فرد

و منافع فردی نه تنها از حق حیات جنین حمایت نمی شود، بلکه برعکس افرادی که اقدام به سقط جنین می کنند از حمایت قانونی برخوردار هستند. (آیت اللهی: ص ۱۱۹) فقه های معاصر در مورد جواز یا عدم جواز سقط جنین اینگونه نظر داده اند:

آیت الله مکارم شیرازی: سقط جنین جایز نیست ولی هرگاه در مراحل ابتدایی جنین باشد و جنین به صورت انسان کامل در نیامده باشد، باقی ماندن جنین در آن حالت سپس تولد ناقص آن، باعث عسر و حرج شدید برای پدر مادر گردد، با این شرایط مانعی ندارد و احتیاطاً باید دیه را بدهند اما زنی که از راه نامشروع باردار شده، جایز نیست بچه اش را سقط کند و فرزند او حساب می شود فقط ارث از او نمی برد. در صورت سقط جنین مشمول دیه می گردد و دیه آن بر عهده کسانی است که در سقط دست داشته اند.

آیت الله خامنه ای: سقط جنین ناشی از زنا هم حرام می باشد. حتی ناقص الخلقه بودن جنین، مجوز شرعی برای سقط جنین حتی قبل از ولوج روح در آن محسوب نمی شود، ولی اگر تهدید حیات مادر بر اثر استمرار حاملگی مستند به نظر پزشک متخصص و مورد اطمینان باشد، سقط جنین قبل از ولوج روح در آن اشکال ندارد

آیت الله نوری همدانی: حرام است.

آیت الله سید علی سیستانی: انداختن حَمَل پس از انعقاد نطفه جایز نیست، مگر این که باقی ماندن حمل برای مادر ضرر جانی داشته باشد، یا مستلزم مشقت شدیدی باشد که معمولاً تحمل نمی شود هرچند این مشقت بعد از زایمان و به جهت نگهداری و سرپرستی او باشد، که در این صورت قبل از دمیدن روح و جان گرفتن جنین اسقاط آن جایز است، و بعد از دمیدن روح جایز نیست حتی - به احتیاط واجب - در فرض ضرر جانی یا مشقت شدید. و اگر مادر حمل خود را بیاندازد، دیه آن بر مادر واجب است، و باید آن را به پدر یا دیگر ورثه

مختلف تشکیل یافته است و یا اختلاط همه اینها با یکدیگر که معنی اخیر از همه جامع تر و مناسبتر است.

جمله نبلیه اشاره به رسیدن انسان به مقام «تکلیف و تعهد و مسئولیت و آزمایش و امتحان» است و از آنجا که «آزمایش و تکلیف» بدون «آگاهی» ممکن نیست در آخر آیه اشاره به ابزار شناخت و چشم و گوش می کند که در اختیار انسان ها قرار داده است (بایانی: ج ۵، ص ۳۵۲).

از نطفه ای که دارای اجزایی به هم آمیخته است آفریدیم و او را از صورتی به صورت دیگر و از مرحله ای به مرحله دیگر درآوردیم و او را شنوا و بینا ساختیم تا دعوت خدا را بشنود و نشانه های او را در آفرینش ببیند. آفرینش انسان از نطفه مخلوط ممکن است اشاره به اختلاط نطفه مرد و زن و ترکیب اسپرم و اوول بوده باشد یا اشاره به استعداد های مختلفی که در درون نطفه از نظر عامل وراثت از طریق ژن ها و مانند آن وجود دارد و یا اشاره به اختلاط مواد مختلف ترکیبی نطفه است چرا که از ده ها ماده

از سال ۱۹۸۱، ۲۵ نوامبر هر سال (معادل چهارم یا پنجم آذر) به عنوان روز جهانی رفع خشونت علیه زنان برگزیده شده است.^۱ این روز برای یادآوری عزم همگانی برای مبارزه با خشونت علیه زنان انتخاب شده است. شورای عمومی سازمان ملل متحد در ۱۷ اکتبر ۱۹۹۹ نامگذاری این روز را به عنوان روزی جهانی تصویب کرد. (وبگاه رسمی سازمان ملل متحد، بازبینی شده در ۳۱ اوت ۲۰۰۸). خشونت استفاده از زور فیزیکی به منظور قراردادن دیگران در وضعیتی بر خلاف خواستشان، است.^۲ برخلاف تصور عموم، حتی دنیای مدرن نیز خشونت علیه زنان را کم نکرده که بیشتر نیز کرده است. تجارت و بهره برداری جنسی از زنان، فروش دختران جوان و نوجوان از سوی پدران فقیر به مراکز فساد و رونق بازار فیلم های غیراخلاقی را باید به عنوان مصادیقی از خشونت مدرن علیه زنان یاد کرد.

کلمه خشونت طیف گسترده‌ای را پوشش می‌دهد. خشونت می‌تواند از درگیری فیزیکی بین دو انسان تا جنگ و نسل کشی که کشته شدن میلیون‌ها نفر از نتایج آن است، گسترده شود. شاخص صلح جهانی به روز شده در ژوئن ۲۰۱۰، ۱۴۹ کشور را براساس معیار «عدم خشونت» طبقه‌بندی کرده است.^۳ سازمان بهداشت جهانی خشونت جنسی را هر گونه عمل جنسی و یا تلاش برای آن و یا اعمال خشونت علیه تمایلات جنسی یک فرد با استفاده از زور، بدون در نظر گرفتن تمایل وی تعریف می‌کند. این سازمان در جدیدترین برآورد خود از میزان خشونت علیه زنان در جهان اعلام کرد: از هر ۳ زن در جهان یک نفر مورد سوء استفاده فیزیکی یا جنسی قرار می‌گیرد.^۴ که به عنوان «بخش همه گیر مشکل سلامت جهانی» نامیده شده است.

با توضیح اینکه خشونت بر سلامت فیزیکی و روحی قربانیان اثر می‌گذارد بیان شده زنانی که مورد خشونت قرار گرفته اند، بیشتر احتمال دارد که به الکل معتاد و افسرده شوند و در معرض بارداری ناخواسته و سقط جنین قرار بگیرند. ترس از رابطه جنسی، اختلال عملکرد انگیزشی و اختلال تمایل شایع ترین اختلالات جنسی موجود در قربانیان می باشد. یافته های

اش پردازد. و اگر پدر حمل را بیاندازد، دیه‌اش بر او واجب است، و باید آن را به مادر یا دیگر ورثه اش پردازد. و اگر مباشر اسقاط پزشک باشد دیه بر او واجب است، مگر اینکه وارث بیخشد، هر چند اسقاط جنین به درخواست پدر و مادر باشد. و کافی است در دیه جنین پس از جان گرفتن آن پرداختن پنج هزار و دویست و پنجاه مثقال نقره، اگر جنین پسر باشد، و نصف این مقدار اگر دختر باشد. و - بنابر احتیاط واجب - دیه جنینی که در رحم بمیرد نیز همین مقدار است. و اگر جنین جان نداشته باشد در صورتی که نطفه باشد کافی است در دیه آن یکصد و پنج مثقال نقره و اگر خون بسته باشد دویست و ده مثقال، و اگر گوشت باشد سیصد و پانزده مثقال، و اگر استخوان داشته باشد چهارصد و بیست مثقال، و اگر اعضا و جوارحش کامل باشند پانصد و بیست و پنج مثقال. و - بنابر احتیاط واجب - فرقی بین پسر و دختر در فرض جان نداشتن نیست. و دمیده شدن روح در نطفه در ماه چهارم است مگر اینکه توسط دستگاه های جدید غیر از آن ثابت گردد. و نیز کفاره بر مباشر اسقاط واجب است هر چند روح در جنین دمیده نشده باشد و کفاره آن دو ماه روزه متوالی و اطعام ۶۰ فقیر هر کدام ۷۵۰ گرم گندم یا آرد یا نان یا ماکارونی و اگر مادر ناچار به اسقاط جنین قبل از دمیده شدن روح باشد کفاره بر او نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی: «اسقاط جنین جایز نیست؛ مگر این که جان مادر در معرض خطر باشد یا بقای جنین منجر به بیماری غیرقابل تحمل مادر شود، که با احراز یکی از این دو امر، اسقاط مانعی ندارد»

آیت الله موسوی اردبیلی: سقط جنین جایز نیست حتی اگر ناشی از تجاوز به عنف باشد البته اگر قبل از ولوج روح بقای آن باعث عسر و حرج مادر ولو از جهت روحی باشد سقط جنین جایز است ولی باید دیه آن پرداخت شود. بعد از ولوج روح سقط آن جایز نیست مگر آنکه با بقای آن خوف فوت مادر در میان باشد که در این صورت نیز باید دیه کامله پرداخت شود.

گستره خشونت علیه زنان و آمار آن در جهان

- merriam-webster.com, Merriam-Webster Dictionary Retrieved January 8, 2009.

- askoxford.com, Oxford English Dictionary Retrieved January 8, 2009.

4 visionofhumanity.org

۵ - بیانیه مارگارت چان مدیر کل سازمان بهداشت جهانی.

1-International Day for the Elimination of Violence against Women.

2-UN Resolution 54/134-International Day for the Elimination of Violence against Women

3 Mortality and Burden of Disease Estimates for WHO Member States in 2002(xls)". World Health Organization ed. 2002.

ارزشمند در بیزیت^۱ آمار بالایی از خودکشی زنان قربانی تجاوز جنسی را به اثبات رسانده است.

مطالعات بین المللی نشان می دهد که حدود ۲۰ درصد زنان و ۱۰ درصد از مردان قربانیان خشونت جنسی در کودکی هستند. در آفریقای جنوبی در بین جمعیت ۱۳ تا ۲۳ ساله، ۴۲ درصد از زنان و ۳۸ درصد از مردان قربانی خشونت فیزیکی جنسی می شوند. مقیاس خشونت و سوء استفاده جنسی در آسیای جنوب و جنوب شرقی نشان می دهد که ۳۷/۷ درصد از زنان تحت تاثیر این شرایطند. بعد از آن خاور میانه که به طور متوسط با ۳۷ درصد و کشورهای جنوب صحرای آفریقا با ۳۶/۶ درصد قرار دارند. در هر دو دقیقه یک زن در آمریکا مورد آزار جنسی قرار می گیرد، در هند در هر بیست و دو دقیقه به یک زن تجاوز جنسی می شود و در هر یک دقیقه یک نفر در کنگو مورد تجاوز قرار می گیرد.^۲

در گروه کشورهای با درآمد بالا از جمله شمال آمریکا، اتحادیه اروپا، ژاپن، کره جنوبی، استرالیا و زلاندنو تقریباً و به طور متوسط ۲۳/۲ درصد زنان تحت تاثیر این شرایط می باشند.^۳ به گفته مرکز حمایت از حقوق زنان در مصر، سالانه بیش از ۲۰۰ هزار زن در مصر مورد تجاوز و تعرض قرار می گیرند (به نقل از یورونیوز، ۱۵ سپتامبر)

در یک مطالعه مقطعی در مصر به ۱۵۰ شرکت کننده پرسش نامه گزارش شخصی (selfreport) داده شد، شرکت کنندگان از نظر جنسی، شرح حال و فعالیت مورد پرسش قرار گرفتند و عملکرد جنسی با استفاده از شاخص عملکرد جنسی (FSFI) مورد بررسی قرار گرفت. ^۴ همه شرکت کنندگان تحت خشونت کلامی یا پرنوگرافی ^۵ یا تماس جنسی و تجاوز قرار گرفتند، از بین ۴۶ شخص مورد پرسش ۳۳ نفر با اختلال عملکرد جنسی مواجه شدند و با شدت افزایش خشونت، تمایل، برانگیختگی، روانکاری، اوج لذت جنسی و رضایت آنها تا حد قابل توجهی کاهش یافت. با توجه به اینکه خشونت علیه زنان هنوز هم رایج است و با بررسی تاریخ سوء استفاده جنسی

به عنوان یک عامل مهم در اختلال عملکرد جنسی زنان می توان به اهمیت بحث پی برد و برای کاهش آن دلایلی را ارائه نمود.^۶

سقط جنین در جهان

طبق آمارهای جهانی سالانه ۱۷۵ میلیون حاملگی در جهان رخ می دهد که ۷۵ میلیون حاملگی، ناخواسته است و از این تعداد ۴۵ میلیون منجر به سقط جنین می شود که از این تعداد ۲۵ میلیون آن به صورت قانونی و ۲۰ میلیون به صورت غیرقانونی انجام می شود (مجوزی، ۱۳۸۲؛ ص ۱۴) که از این میان ۹۰ درصد مادرانی که جنین خود را سقط می کنند با سوادند و ۷۳ درصد خانه دارند (امیری، ۱۳۸۲؛ ص ۲).

تجاوز به عنف گزارش فجیعی است که بر زنان و مردان در سراسر جهان تاثیر می گذارد و زنان را در معرض خطر ابتلاء به بیماری های عفونی و حاملگی های ناخواسته قرار می دهد تا جایی که ۷ درصد از موارد تجاوز جنسی در برزیل منجر به بارداری می شود و ۶۷ درصد زنانی که از این طریق دچار درد و رنج می شوند از دسترسی به خدمات سقط جنین ایمن محروم می شوند و در نهایت مجبور به خدمات غیر بهداشتی و سقط جنین نا ایمن می شوند (publika) تخمین زده می شود که ۶۰۰۰ زن در سال در جهان از عوارض ناشی از سقط جنین غیر ایمن می میرند و صدها هزار نفر از عواقب طولانی مدت آن از جمله دردهای مزمن لگن و ناباروری رنج می برند. دلایل ادامه شیوع بالای حاملگی های ناخواسته منجر به سقط جنین نایمن شامل عدم دسترسی به امکانات سقط جنین ایمن؛ سوء استفاده از زنان، عدم بارداری موثر، اطلاعات غلط و اجبار زنان به رابطه جنسی می باشد (Marcia de Toledo Blakea).

مطابق آمار سال ۱۹۹۵، هر ساله تقریباً ۲۵ میلیون سقط جنین قانونی و ۲۰ میلیون سقط جنین غیرقانونی در دنیا واقع می شود که این رقم بدان معناست که به ازای هر ۱۰۰۰ زن ۱۵

۵ - پرنوگرافی یا هرزه نگاری تجسمی بی پرده از مسائل جنسی با هدف تحریک یا ارضای جنسی است که در قالب های مختلف از جمله کتاب، فیلم و مجله ارائه می شود.

6 Sexual violence against females and its impact on their sexual function, Ghada F. Mohammed, Rania K.H. Hashish

1-Drezett

2

http://www.bbc.co.uk/persian/blogs/2014/03/140322_144_nazeran_rape_culture.shtml

3- <http://www.thedailybeast.com>

<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>

4 - Jain R, Mathur PN, Kothari S, Mathur P. Medico-legal evaluation of sex assault cases admitted at Sardar Patel Medical College & P.B.M. Hospital. Bikaner, India: Ind Medica; 2008, 8(1).

زایمان و یا سقط جنین نایمن را کاهش می دهد و قربانیان تجاوز جنسی را به سوی انتخاب سقط جنین قانونی و ایمن وادار می کند (Kalonda JC. Sexual violence in Congo-Kinshasa).

می توان گفت افراطی ترین شکل سوء استفاده جنسی از زنان، زنا با محارم است و قدرت ویرانی آن بیشتر از تجاوز جنسی است چون فرد، دیگر احساس امنیت در میان محارم خویش را نمی کند متجاوز همیشه حاضر است و زنا با محارم وحشت ثابت برای قربانی است (Forward C, Buck C, & Jakovski Z) و سقط جنین در این شرایط می تواند تنها آلامی بر دردهای شخص مورد تجاوز باشد چنانکه در در کشورهای اسکاندیناوی در مواردی که انگیزه های شرافتی ایجاب کند سقط جنین مجاز است از جمله بارداری زنان در اثر تجاوز به عنف یا زنا با محارم (W.friendman,) (p:168)

تا سال ۱۹۷۳ میلادی عمل سقط جنین به صورت قانونی امکان پذیر بود اما پس از این زمان هر ایالتی می توانست با توجه به شرایطی مثل رضایت زن و مرد یا تحت نظر پزشک معالج سقط جنین را قانونی اعلام کند (کاگینگهام: ۱۳۷۵، ص ۸۰۱). به طوریکه تا سال ۱۸۰۳ میلادی اقدام به سقط جنین پیش از دمیده شدن روح در جنین مانعی نداشت و در کشورهای ایالات متحده آمریکا و انگلستان پذیرفته می شد اما با تصویب اساس نامه سقط جنین در سال ۱۸۰۳ میلادی این عمل حتی پیش از دمیده شدن روح نیز غیر قانونی گردید (زمانی: ۱۳۶۸، ص ۸).

در کشور مصر نیز همانند کشورهای دیگر سقط جنین جرم تلقی می شود و زنان قربانی سقط جنین در پرتو حمایت کیفری قانون این کشور قرار داده شده اند. ماده ۲۶۰ قانون مجازات جمهوری عربی مصر مقرر می دارد: "هرکس عمداً به وسیله ضرب و هر نوع اذیت و آزار موجب سقط جنین زنی شود به زندان مشدد محکوم می شود". ماده ۲۶۱ مقرر می دارد: "هر کس عمداً به وسیله دادن ادویه یا استفاده از وسایل دیگر موجب سقط جنین زنی شود یا او را به سقط جنین راهنمایی و دلالت کند اعم از اینکه با رضایت یا بدون رضایت آن زن باشد به حبس محکوم می گردد (قانون العقوبات المصریه ص ۱۳۸). در این کشور مجازات زنا به عنف، از ۴ سال زندان تا حبس ابد با اعمال شاقه، در نوسان است و حکومت، متجاوزان را تعقیب می کند. البته این نکته را باید یادآوری کرد که تجاوز در

تا ۴۴ ساله ۳۵ نفر سقط جنین کرده اند. در بین کشورهای سقط جنین مجاز شمرده شده بالاترین میزان در ویتنام (۸۳ مورد در هر ۱۰۰۰ زن) و پایین ترین میزان در بلژیک و هلند (۷ مورد در هر ۱۰۰۰ زن) گزارش شده است (<http://www.wcl.american.edu>)

با مطالعه زندگی اقوام اولیه متوجه می شویم که در بعضی از قبایل نیمه وحشی آمریکا و آفریقا نه تنها سقط جنین ارادی و با طرح نقشه قبلی رواج داشته بلکه مواردی نیز وجود داشته که افراد با روش هایی از حاملگی جلوگیری می کردند حتی در میان برخی قبایل رسم بوده که زنان بایستی پس از اینکه دارای دو اولاد شدند جنین خود را سقط کنند. در این قبایل زنان و دختران که بر اثر غفلت و بر خلاف انتظار و بر اثر روابط نامشروع حامله شده اند برای رهایی از شماتت افراد قبیله و احیاناً شکنجه و آزار آنها جنین خود را ساقط کرده اند (رزم ساز، همان، ص ۴۴). فرار از ننگی که با پیدا شدن فرزند نامشروع برای زن حاصل می شد یکی از عللی بود که زنان را برای جلوگیری از بارداری و به تبع آن سقط جنین در صورت بارداری وادار می کرد (دورانت، ویل: ۱۳۶۵، ص ۶۲-۶۱).

زنان در این شرایط درصد از بین بردن علائم حاملگی برمی آیند که در اثر رابطه نامشروع حاصل شده و کلیه مراودات اجتماعی زن را دچار مشکل می نماید. بر پایه همین عقیده در بعضی از کشورهای اروپایی برای مبارزه با فساد اخلاقی، از سقط جنین ممانعت می شود زیرا با جایز بودن سقط جنین، به جرات و جسارت پاره ای از اشخاص اضافه شده و آنان را در ارتکاب اعمال شنیع و فاسد نمودن جامعه بی پروا می نماید (سیحون: ۱۳۳۲، ص ۵۵) و باعث شیوع ردائل اخلاقی از جمله گرایش به روابط نامشروع می شود.

دریژیت^۱ در سال ۱۹۹۸ مورد تنوع مشکلات زنان در سن حاملگی که منجر به سقط جنین قانونی می شود بحث کردند این مشکلات شامل دسترسی به خدمات بهداشتی و موانع توسعه خشونت و بارداری به دنبال آن می باشد با این حال با شرایط دیگری مانند آسیب پذیری زنان بعد از چنین سقط جنین هایی نیز ممکن است همراه باشد (Drezett J, Baldacini).

با توجه به نظریات کلاندا^۲ از نقطه نظر سیاسی و قانونی پایان دادن به مصونیت تجاوز و جرم زدایی از سقط جنین توصیه می شود. جرم زدایی از سقط جنین خطرات مربوط به بارداری ،

روابط زناشویی در کشور مصر، غیرقانونی نیست همچنین در مناطق روستایی قتل عمد به دلایل ناموسی بسیار دیده می شود (county Report for human Right practices for 1999: Egypt"February 2000. به نقل از اردبیلی، ص ۱۱).

طبق گزارشات ارائه شده توسط پلیس مالزی در این کشور نیز آمار سقط جنین در حال افزایش است به طوری که از سال ۲۰۰۵ میلادی تا کنون ۴۷۲ مورد سقط جنین گزارش شده که از این تعداد ۲۱۴ مورد آن زنده مانده اند. مجازات سقط جنین در مالزی حبس تا دو سال و جریمه نقدی و یا هر دو را شامل می شود (خبرگزاری مهر؛ ۱۳۸۹، شناسه خبر: ۱۱۳۵۰۸۷) با استناد به بررسی جامع سازمان بهداشت جهانی در سال ۱۹۹۹، در حال حاضر بسیاری از کشورهای اسلامی نظیر بحرین، عراق، اردن، لبنان، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی، سوریه، ترکیه، امارات متحده عربی، یمن، مالزی و پاکستان با نگرش های متفاوت به مصادیق ارائه شده از سوی سازمان بهداشت جهانی، زمینه جواز سقط جنین را بر اساس ضرورت فراهم نموده اند. علی رغم قبول جواز سقط جنین در حوزه نجات جان مادر، از سوی همه کشورهای مزبور، برخی از کشورها (اردن، عربستان سعودی و پاکستان) در گستره وسیع تری از مصادیق سقط های قانونی گام نهاده و علاوه بر حفظ جان مادر، سلامت روحی و جسمی او را در نظر داشته اند (گزارش سازمان ملل، ۱۹۹۹، ص ۹۹).

در جمهوری خلق چین نیز ترجیح داشتن فرزند پسر به دختر ریشه های تاریخی دارد. اجرای سیاست تک فرزندی در سال ۱۹۷۹ در پاسخ به نگرانی های افزایش جمعیت، منجر به افزایش نابرابری در نسبت جنسی شد. این نابرابری در اثر دور زدن قانون، توسط پدر و مادرهایی که از آزادی سقط جنین در جهت سقط جنین دختران ناخواسته شان استفاده می کردند، به وجود می آمد.^۱

اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۱۹)؛ ایسلند (۱۹۳۵) و سوئد (۱۹۳۸) از اولین کشورهایی بودند که برخی یا همه اشکال سقط جنین

را قانونی کردند.^۲ در آلمان نازی ۱۹۳۵، قانونی تصویب شد که به موجب آن سقط جنین برای کسانی که "به طور ارثی بیمار" تلقی می شدند، مجاز شمرده می شد، در حالی که زنانی که به نژاد آلمان تعلق داشتند، به ویژه، از سقط جنین منع می شدند.^۳ فرانسه در میان کشورهای اروپایی تنها کشوری است که اجازه می دهد افراد بدون کسب رضایت پدر و مادر خود سقط جنین داشته باشند و از سال ۱۹۸۸، سقط جنین در این کشور جرم محسوب نمی شود (سایت رسمی قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران، ستاد حقوق بشر)^۴

در آمریکا، تا حدود ۱۹۳۰ سقط جنین از زایمان به مراتب خطرناک تر بود، در این زمان بهبود فزاینده شیوه های سقط جنین نسبت به زایمان، موجب امن تر شدن سقط جنین می شد. در این کشور حدود نیمی از بارداری ها ناخواسته می باشد که در میان این بارداری ها از هر ۱۰ زن باردار در آمریکا ۴ زن مبادرت به سقط جنین می کنند (مرکز ملی آمار سلامت آمریکا) به طور کلی ۲۱٪ از کل زایمان ها در ایالات متحده آمریکا با سقط جنین پایان می یابد باید خاطر نشان کرد که سقط جنین در کشور ایالات متحده آمریکا بیش از بقیه کشورهای صنعتی غرب (حدود ۱۹،۴ از هر ۱۰۰۰ نفر) است.

سقط جنین در حقوق ایران

باید گفت جرایمی در جامعه روی می دهد که در ضمن فراوانی، اثبات آنها نیز مشکل است، زنا و سقط جنین از جمله این جرایم اند. سقط جنین انگیخته تضادی است چرا که زنی که به علت ضعف یا تحت سیطره عنف تسلیم شده در یک سو رسوایی و در سوی دیگر مرگ موجود ناتوانی که درد آن را احساس نمی کند در انتظار دارد. باید گفت تا زمانی که قانون برای پیشگیری از جرم، بهترین تدبیر ممکن را در شرایط خاص یک ملت برنگزیده است نمی توان مجازات آن را واقعا عادلانه دانست (بکاریا؛ ۱۳۶۸: ص ۱۳۳)

در ایران قدیم نیز بر حفظ و تحکیم خانواده به عنوان نهادی از اجتماع که نقش عمده ای را ایفا می کند تاکید خاصی شده

2009). "The Impact of State Mandatory Counseling and Waiting Period Laws on Abortion: A Literature Review" (PDF). Guttmacher Institute. Archived from the original on 2011-01-14.

http://www.webcitation.org/5vj6Mlykp. Retrieved December 31, 2010.

http://www.humanrights-iran.ir.- ۴

operationrescue.org. Abortions In America-۵

China Bans Sex-selection Abortion." (2002-03-22). - ۱

Xinhua News Agency. ' ' Retrieved 2006-01-12.

World Abortion Policies 2007, United Nations, -۲

Department of Economic and Social Affairs, Population Division.

Theodore J. Joyce, Stanley K. Henshaw, Amanda - ۳

Dennis, Lawrence B. Finer and Kelly Blanchard (April

است. مذهب اصلی ایرانیان قدیم سقط جنین را اکیدا ممنوع اعلام کرده و برای مردانی که به نحو نامشروع با دختری رابطه جنسی برقرار کرده و در نتیجه این عمل دختران باردار می شدند تکالیف سنگینی مقرر کرده بود. این تکالیف باعث می شد برای سقط جنین هم مجازات سنگینی قرار بدهند (رزم ساز، ۱۳۷۶: ص ۴۷).

در سوگند نامه صاف (پزشک یهودی قرن هفتم میلادی) هم آمده است: هیچ گاه مرتکب قتل به وسیله دارو نشوید و به زنی که از راه نامشروع (زنا) آبستن شده است شربت ایجاد کننده سقط ندهید (فیض، همان، ص ۲۳)

مذهب زرتشت داشتن اولاد فراوان را باعث خشنودی اهورا مزدا و برکت خانواده می دانست و در این مورد فرقی میان فرزندان مشروع و طبیعی (= که مولود رابطه نامشروع بودند) قائل نمی شد و سقط جنین را در هر دو مورد به لحاظ دلایل شرافتی مجاز نمی دانست (رزم ساز، همان)

در متون دین زرتشت مبتنی بر اوستای نو انجام عمل سقط جنین به هیچ بهانه ای روا نیست، اما اگر مردی با دختری دوشیزه یا بانویی جوان - خواه آن دختر یا بانو وابسته به سالار خانواده باشد یا نه، خواه به شوهر داده باشد یا نه - هم خوابگی کند و آن دختر یا بانو از آن آبستن شود نباید از شرم مردم، با آب و گیاه در خود دشتان نابهنجار پدید آورد، نباید از شرم مردم میوه ی زندگی را که در زهدان خویش دارد، نابود کند. (وندیداد، فرگرد ۱۵، بند ۹ و بند ۱۱).

در قرآن کتاب آسمانی مسلمانان نیز از عمل سقط جنین منع شده است مستفاد از آیه ۳۱ سوره مبارکه اسراء^۱ این است که فرزندان خود را از ترس اینکه مبدا دچار فقر و هلاکت شوید و به خاطر ایشان تن به ذلت گرایی بدهید به قتل نرسانید (طباطبائی، ۱۳۵۳: ص ۱۴۸)

البته باید پذیرفت که اصول مسلم حقوق جزا عملی را جرم تلقی می کند که برای آن مجازات تعیین شده باشد. در قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۵ بخش تعزیرات موادی به سقط جنین اختصاص داده شده و برای این عمل مجازات تعیین کرده است معذک می توان گفت سقط جنین از جمله جرایم بسیار مهم است تا آنجا که در قسم نامه پزشکی ایران که از قسم نامه بقراط الهام گرفته شده اینگونه بیان گردیده است: "وسایل سقط جنین را در اختیار هیچ یک از زنان نخواهم گذاشت" (فیض: ۱۳۷۴، ص ۹).

بنابراین می توان گفت سقط جنین جرم تلقی می شود. "البته حرمت سقط جنین حتی در مورد سقط جنین ناشی از زنا و تجاوز به عنف نیز وجود دارد و مرتکب آن هم مستوجب کیفر است و از این عمل هم منع شده است. در روایتی از امام صادق (ع) در مورد سقط جنین ولد الزنا بیان شده که: دیه ولد الزنا مثل دیه کافر ذمی است" (الحرالعالمی: ص ۱۶۴).

در پاره ای از نظام های حقوقی در صورتی که بارداری در نتیجه تجاوز یا زنا باشد برای حفظ آبروی مادران و دخترانی که مورد تجاوز قرار می گیرند انجام سقط جنین به صورت طبی مجاز است. از نظر موازین حقوقی جمهوری اسلامی ایران به لحاظ اجرای مقررات شرعی در تمامی ابعاد جامعه با توجه به فقدان توجیه قانونی و عدم تطابق با فتاوی معتبر فقهی^۲ پذیرفته و مجری نیست علاوه بر این اتخاذ این روش ها و مجاز شمردن سقط جنین دارای توالی فاسد زیادی از لحاظ اجتماعی خواهد بود (رزم ساز، همان، ص ۸۵). به طور کلی فقه اسلامی در واجب بودن حفظ جنینی که از طرف پدر و مادر یا یکی از آنها به طریق حلال و مشروع ایجاد شده باشد و همچنین در مورد جنینی که اصطلاحاً "ولد شبهه" یا ولد زنا باشد تردیدی وجود نداشته^۳ و فقها به دلیل اطلاق ادله شرعی

گناهی است بزرگ که از قدیم در میان انسانها شناخته شده، و زشتی آن در اعماق فطرت جای دارد، لذا مخصوص به عصر و زمانی نیست".

۲ - آیت الله موسوی اردبیلی: سقط جنین جایز نیست حتی اگر ناشی از تجاوز به عنف باشد البته اگر قبل از ولوج روح بقای آن باعث عسر و حرج مادر ولو از جهت روحی باشد سقط جنین جایز است ولی باید دیه آن پرداخت شود. بعد از ولوج روح سقط آن جایز نیست مگر آنکه با بقای آن خوف فوت مادر در میان باشد که در این صورت نیز باید دیه کامله پرداخت شود.

۳ - آیت الله مکارم شیرازی در مورد تلقیح مصنوعی نیز معتقدند تنها فرزندی که از نطفه زن و شوهر عقدی حاصل می شوند حلال زاده اند و بقیه در حکم حلال زاده نیستند و ترکیب دو نطفه اجنبی جایز نیست.

۱ - وَ لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ حَسْبَةُ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَ إِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ كَانَتْ حَطًّا كَبِيرًا. در تفسیر این آیه آمده است: "قابل توجه اینکه ما از این جنایت زشت و ننگین وحشت می کنیم، در حالی که همین جنایت در شکل دیگری در عصر ما و حتی به اصطلاح در مرفعی ترین جوامع انجام گیرد، و آن اقدام به سقط جنین در مقیاس بسیار وسیع به خاطر جلوگیری از افزایش جمعیت و کمبودهای اقتصادی است، تعبیر به خشیه املاق نیز اشاره لطیفی به نفی این پندار شیطانی است، در واقع می گوید این تنها یک ترس است که شما را به این خیانت بزرگ تشویق می کند، نه یک واقعیت. ضمنا باید توجه داشت که جمله کان خطا کبیرا با توجه به اینکه کان فعل ماضی است اشاره و تاکید بر این موضوع است که قتل فرزندان

و اینکه ولد زنا خود مرتکب گناهی نشده ولد زنا و حفظ نفس او را واجب می دانند (رزم ساز، همان، ص ۸۶). همچنین فقهای امامیه، بین جنین ناشی از رابطه مشروع، زنا به تراضی، زنا به عنف و زنا محارم، از این جهت که سقط جنین در تمام مراحل از زمان انعقاد نطفه تا زمان وضع حمل، به استناد عمومات ادله، حرام است، تفاوتی نمی گذارند. با وجود این، به نظر برخی از ایشان، اگر مادر از نظر روحیات فردی و وضعیت خانوادگی و موقعیت اجتماعی به شکلی باشد که برای شخص وی، ادامه بارداری ناشی از زنا، ابدا قابل تحمل نباشد و چه بسا، برای جلوگیری از مفتضح گردیدن، اقدام به خودکشی نماید، تنها در صورتی که به جنین روح دمیده نشده باشد و این امر منشأ حرج شدید باشد، سقط جایز است (محسنی، ۱۳۸۲: ص ۶۷)

بحث و نتیجه گیری

از دوران باستان تا کنون تجاوز به عنوان آزار و اذیتی علیه زنان و به عنوان حق مجازات برای مردی که آن زن به وی تعلق داشت تلقی می شد و به آن مرد قدرت می داد تا از طریق قانون متجاوز را به مجازات عمل خود برساند البته این جرم از جمله جرایمی است که دارای آمار رقم سیاه می باشد چرا که گزارش دهندگان این جرم به مراکز پلیس بسیار کم بوده و قربانیان از ترس آبرو و بدنام شدن سعی در مخفی کردن عمل نموده و شاید یکی از دلایل مهم برای ریشه کن نشدن این جرم و قدرت دادن به عاملان آن برای ادامه جرم خود همین گزارش ندادن و در نتیجه مجازات نشدن متجاوزان می باشد. تجربه تمام کشورهای دنیا در این زمینه بیانگر آن است که عمل تجاوز با دین و نژاد و مذهب خاصی در ارتباط نبوده و

تمام کشورهای جهان با این پدیده درگیر می باشند. طبیعتاً با این میزان بالای تجاوز و در نتیجه بارداری های ناشی از آن که در اغلب موارد ناخواسته و در نتیجه عنف می باشد آمار سقط جنین نیز سیر صعودی خواهد داشت به طوری که زنان قربانی تجاوزی که از ترس آبروی خود مورد تجاوز واقع شدن خود را گزارش نمی دهند با باردار شدن به همان میزان در مظان تهمت و از دست رفتن آبروی خود قرار خواهند گرفت به همین دلیل تقریباً می توان گفت تمام کشورهای درگیر با این مسئله باید راه حل هایی برای رفع این معضلات و به زندگی برگشتن قربانیان این موضوع اتخاذ نمایند که در میان این کشورها فرانسه تنها کشوری است که اجازه می دهد افراد بدون کسب رضایت پدر و مادر خود سقط جنین داشته باشند و از سال ۱۹۸۸، سقط جنین در این کشور جرم محسوب نمی شود، یکی از راه حل های این موضوع، جواز سقط جنین در بارداری های ناشی از تجاوز جنسی تحت شرایط خاصی می باشد که برخی از کشورها آن را پذیرفته اند. در ایران نیز اصل کلی بر عدم جواز سقط جنین می باشد و در موارد خاصی با استناد به قاعده رفع عسر و حرج و قاعده لاضرر و قاعده اضطرار که جزء قواعد فقهی و برای آسانتر شدن مسائل مطرح شده اند می توان قائل به جواز سقط جنین شد فقها نیز به اجماع قائل به حرمت سقط جنین می باشند و در مواردی که ادامه بارداری برای جان مادر خطرناک باشد سقط جنین را مجاز می دانند و بین جنین ناشی از تجاوز و زنا (جنین طبیعی) با جنین مشروع تفاوتی نداشته و از حیث جرم انگاری، هر دو را مشمول حمایت قانون می دانند و سقط آنها در غیر از موارد تعیین شده در قانون قابل مجازات با پرداخت دیه می باشد.

قانونی مراجعه و نسبت به دریافت مجوز سقط اقدام کنند. شایان ذکر است نیمی از افرادی که برای دریافت مجوز سقط درمانی به مراکز پزشکی قانونی مراجعه می کنند به علت اقدام دیر هنگام (بعد از چهارماهگی) موفق به دریافت این مجوز نمی شوند. بنابراین رعایت مهلت اهمیت زیادی دارد. در مواردی که یک پزشک وجود نقص جدی در جنین را تشخیص بدهد و یا اندیکاسیون های جنینی و سقط محرز باشد، باید در چهارماهگی یا پیش از آن فرد را به مراکز پزشکی قانونی معرفی کند تا پس از بررسی های لازم مجوز سقط درمانی صادر شود

۳- دیه سقط جنین به ترتیب زیر است :

- ۱- نطفه ای که در رحم مستقر شده است، دوصدم دیه کامل
- ۲- علقه که در آن جنین به صورت خون بسته درمی آید، چهارصدم دیه کامل

۱- "رقم سیاه بزهکاری" به معنای جرایم نامکشوف و اعلام نشده است؛ اصطلاحی که برای اولین بار توسط "اوبا"، دادستان ژاپنی مطرح شد. رقم سیاه بزهکاری بخش عمده ای از جرایم به وقوع پیوسته در جوامع را به خود اختصاص می دهد و از لحاظ آماری بسیار بیشتر از رقم بزهکاری قضایی است که شامل بزهکاری ظاهری و قانونی می شود. بررسی و مطالعه رقم سیاه بزهکاری در علم جرم شناسی از این جهت حایز اهمیت است که با کنترل علل و عوامل گسترش آن می توان گام مؤثری در جهت پیشگیری از وقوع جرم و در نتیجه اصلاح جامعه برداشت.

۲- متقاضیان سقط درمانی تا پیش از چهار ماهگی می توانند با ارایه مدارک لازم شامل شناسنامه زن و شوهر، سه قطعه عکس تمام رخ، تصویر صفحه اول و دوم شناسنامه ها، معرفی نامه از پزشک متخصص معالج به همراه سونوگرافی معتبر و پرداخت تعرفه تعیین شده به مراکز پزشکی

طبق مطالعات انجام گرفته می توان گفت دو رویکرد نسبت به سقط جنین وجود دارد: اولین رویکرد اعتقاد به آزادی مطلق سقط جنین دارد و برای آن هیچ استثنایی در نظر نمی گیرد. گروهی نیز قائل به آزادی نسبی سقط جنین شده اند و معتقدند همانگونه که سقط جنین عمل ممنوع و تقبیح شده ای است در شرایط خاصی انجام آن مجاز است

اما در کشورهای غربی که آزادی زن و مادر و اصالت فرد در درجه اول اهمیت است حق سقط جنین برای زنان و دخترانی که قربانی بارداری ناشی از تجاوز جنسی هستند یک مسئله بشر دوستانه و حقوقی تلقی می شود و از کسانی که اقدام به سقط جنین می کنند حمایت نیز می شود اما ایران جزء کشورهای دسته دوم تلقی می شود که علی رغم حرمت و ممنوعیت سقط جنین در موارد خاصی اجازه این عمل را صادر می کند چرا که به انسان از جهت انسان بودن آن توجه دارد و جنین را در صورتی که روح در آن دمیده شده باشد انسان کامل می داند که قتل وی جرم محسوب می شود.

منابع

- قرآن کریم.
آریان پور، عباس (۱۳۶۹). فرهنگ کامل / انگلیسی- فارسی. چاپ سوم، امیرکبیر.
آیت الهی، زهرا (۱۳۸۱)؛ زن و خانواده، روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان، چاپ اول، تهران.
اردبیلی، دکتر محمد علی (بی تا)، سقط جنین در بارداری ناشی از زنا به عنف، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۹.
امیری، فاطمه (۱۳۸۲). سقط جنین در ایران و جهان، روزنامه ایران، سال نهم، شماره ۲۵۰۶؛ مورخ ۸۲/۴/۱۱.
امینی، علیرضا. آیتی، سیدمحمد رضا (۱۳۸۷). تحریرالروضه فی شرح اللمعه، جلد دوم چاپ یازدهم، انتشارات سمت.
بابائی، احمد علی (۱۳۸۳)، برگزیده تفسیر نمونه، دارالمکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهاردهم.
بکاریا، سزار (۱۳۶۸) جرایم و مجازات ها، ترجمه دکتر محمد علی اردبیلی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، چاپ اول، تهران.

پاد، دکتر ابراهیم، حقوق کیفری اختصاصی (جرایم نسبت به اشخاص، صدمات مادی، صدمات معنوی). جلد اول، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران.

جعفری لنگرودی، دکتر محمدجعفر (۱۳۵۳). ترمینولوژی حقوق، بنیاد راستاد.

حسینی، دکتر سید محمد (۱۳۹۱). فرهنگ لغات و اصطلاحات فقهی، چاپ چهارم، انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش). تهران. خوارزمی، خانه. ۱۳۹۲. پایگاه تحلیلی و خبری خانواده و زنان. سقط جنین ناشی از زنا به عنف و محارم چه حکمی دارد؟

دورانت، ویل (۱۳۶۵). تاریخ تمدن (مشرق زمین گاهواره تمدن). ترجمه احمد آرام، امیر پاشایی، امیرحسین آریانپور، موسسه انتشارات آموزش انقلاب اسلامی. جلد اول، چاپ اول، تهران.

زمانی، رسول (۱۳۶۸). سقط جنین در نگاه حقوق اسلامی، چاپ سوره، چاپ اول، تهران.

رزم ساز، بابک (۱۳۷۹). بررسی فقهی حقوقی سقط جنین، نشر خط سوم، چاپ اول.

سلیمانی، حسین (۱۳۸۴) "سقط جنین در مسیحیت"، فصلنامه باروری و ناباروری.

سیحون، علی اکبر (۱۳۳۱-۱۳۳۲). سقط جنین از نظر جزایی و فنی، رساله پایان تحصیلات لیسانس رشته قضایی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی، دانشگاه تهران.

عارف، محدثه (۱۳۸۹). بررسی تطبیقی سقط جنین در نظام بی نالملی حقوق بشر و حقوق ایران، پایان نامه ی کارشناسی ارشد حقوق بشر، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.

فیض، ابوالحسن (۱۳۷۴). آئین نامه پزشکان مسلمان یا اخلاق پزشکی در اسلام. مشهد، آستان قدس رضوی، چاپ اول.

فیض، علیرضا (۱۳۶۴). مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام. تهران.

فروزانفر، فریبا، آسیب شناسی پدیده تجاوز به عنف در ایران، دختران مظلوم ترین قربانیان. مجله سیاسی اجتماعی، شماره ۱۵۰ و ۱۵۱، اسفند ۸۲ و فروردین ۸۳.

قبله ای خویی، آیت الله خلیل (۱۳۸۲). "بررسی مسائل فقهی و حقوقی انتقال جنین". برگرفته از روش های نوین تولیدمثل انسانی از دیدگاه فقه و حقوق (مجموعه مقالات). چاپ دوم، انتشارات سمت.

قربانی، زهرا؛ باقری، دکتر شهلا، بررسی تطبیقی وضعیت سقط جنین در ایران و جهان، نشریه بانوان شیعه شماره ۲۲.

قضایی، صمد (۱۳۷۳). پزشکی قانونی، جلد سوم، دانشگاه تهران.

۳- مضغه که در آن جنین به صورت توده گوشتی درمی آید، شش صدم دیه کامل

۴- عظام که در آن جنین به صورت استخوان درآمده، لکن هنوز گوشت رویده نشده است. هشت صدم دیه کامل

۵- جنینی که گوشت و استخوان بندی آن تمام شده، ولی روح در آن دمیده نشده است، یک دهم دیه کامل

۶- دیه جنینی که روح در آن دمیده شده است، اگر پسر باشد، دیه کامل و اگر دختر باشد، نصف آن و اگر مشتبّه باشد، سه چهارم دیه کامل البته باید این مطلب را نیز بدانید که علاوه بر دیه یکسری مجازات های تعزیری نیز برای سقط جنین پیش بینی شده است یعنی سقط غیرقانونی مجازات های دیگری هم به دنبال دارد. براین اساس هرگاه در اثر جنایت وارد شده بر مادر، جنین از بین برود، علاوه بر دیه یا ارش جنایت بر مادر، دیه جنین نیز در هر مرحله ای از رشد که باشد، پرداخت می شود.

طباطبائی، سید محمد حسین (۱۳۵۳). المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه محمد باقر همدانی، کانون انتشارات محمدی، جلد بیست و پنجم. عاملی، محمد بن مکی (۱۴۱۰ ه.ق). اللمعه الدمشقیه فی فقه الامامیه، بیروت، دارالتراث. عویس، عبدالحلیم (بی تا) موسوعه الفقه الاسلامی المعاصر، بیروت، دارالوفاء. قاضی زاده افندی (بی تا)، نتایج الافکار فی کشف الرموز والافکار، بی جا، جلد دهم. قانون العقوبات المصریه، مترجم: دکتر حجاریان. محسنی، محمد آصف (۱۳۸۲)، الفقه و مسائل طبیه، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، الجزء الاول. مفید، محمد بن محمد بن نعمان عکبری (۱۴۱ ه.ق)، المقنعه، قم: انتشارات کنگره جهانی هزاره شیخ مفید. مطبعی، محمد نجیب، التکملة الثانية، جلد ۲۰، المجموع: شرح المهدب، در یحیی بن شرف نووی، المجموع: شرح المهدب، جلد ۱۳-۲۰، بیروت: دارالفکر. مکارم شیرازی؛ ناصر (۱۴۲۲ق). "بحوث فقیهه هامه (مهمه)"، الطبعة الاولى، مدرسة الامام علی بن ابی طالب (ع)، قم. موسوی خمینی، روح الله، (۱۳۷۴)، تحریر الوسیله، قم: انتشارات موسسه دارالعلم. نجفی، محمد حسن بن باقر (بی تا)، جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، بیروت، دار احیاء التراث العربی. جلد چهارم.

کاکینگهام، ویلیامز (۱۳۷۵). بارداری و زایمان. ترجمه دکتر ملک منصور اقصی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی، جلد دوم، چاپ پنجم، تهران. گلدوزیان، ایرج (۱۳۸۷). محشای قانون مجازات اسلامی، انتشارات مجد، چاپ دهم. مجوزی، پاکسیما (۱۳۸۲). ای کودک نیامده بمیر؛ روزنامه انتخاب، مورخ ۸۲/۲/۲۰. مکارم شیرازی؛ ناصر (۱۳۷۸). استفتائات جدید، قم، المدرسه الامام علی بن ابیطالب، چاپ دوم، جلد دوم. معین، دکتر محمد (۱۳۶۳). فرهنگ فارسی معین، جلد دوم، انتشارات امیرکبیر، تهران. مولاردی، شهین دخت (۱۳۷۷-۱۳۷۸)، خشونت علیه زنان، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه علامه طباطبائی، نیمسال دوم. نجفی ابرند آبادی، علی حسین؛ بادامچی، حسین (۱۳۸۳) "تاریخ حقوق کفیری بین‌التهرین"، چاپ اول، سمت، تهران. نوربها، رضا (۱۳۸۸). زمینه حقوق جزای عمومی، انتشارات دادآفرین، چاپ بیست و هفتم. وکیل، رضا (۱۳۸۱). "بررسی مجازات سقط جنین"، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۲۵۷۱، مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۴. ولیدی، دکتر محمد صالح (۱۳۶۵). "بررسی احکام سقط جنین یا سقط حمل". مقاله. فصلنامه حق، دفتر پنجم، فروردین و خرداد. -----؛ (۱۳۶۹). حقوق جزای اختصاصی/جرایم علیه اشخاص/جلد دوم، انتشارات امیرکبیر.

فهرست منابع عربی

القرآن الکریم.

اصفهان، راغب (بی تا)، معجم الفاظ القرآن، قم، اسماعیلیان.

ابن اثیر (۱۹۶۵-۱۹۶۳ / ۱۳۸۵-۱۳۸۳) النهایة فی غریب الحدیث والاثار، ذیل ماده، چاپ طاهر احمد زاوی و محمود محمد طنحی، قاهره. ابن منظور، جمال الدین محمد (۱۴۱۰). لسان العرب، الطبعة، دار صادر، بیروت.

الزیات، احمد حسن. مصطفی، ابراهیم؛ عبدالقادر، حامد؛ التجار، محمد علی (۱۹۸۹م). المعجم الوسیط، استانبول. دارالدعوة.

الحر العاملی، محمد بن الحسن (۱۳۶۷). وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، چاپ ششم، جلد نوزدهم، تهران.

الیاس، الیاس انطون، فرهنگ نوین عربی فارسی، ترجمه العصری القاموس، چاپ سوم، انتشارات چاپخانه اسلامی.

جعفی عاملی، زین الدین (شهید ثانی): "الروضه البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة"، دارالعالم الاسلامیة، بیروت، بی تا.

جرّ، خلیل (۱۳۸۰). فرهنگ عربی به فارسی لاروس، حمید طبیبیان، امیرکبیر، تهران.

خلیل بن احمد (۱۴۰۹ ق). کتاب العین، جلد ششم، چاپ مهدی مخزومی و ابراهیم سامرائی، قم.

خمینی، روح الله (۱۴۰۷)، تحریر الوسیله، انتشارات پیام، چاپ ششم، تهران، رافعی قزوینی، عبدالکریم بن محمد، فتح العزیز شرح الوجیز، جلد ششم، بیروت، دارالفکر.

فهرست منابع انگلیسی

VULNERABILITIES IN ARMED CONFLICTS: SELECTED ISSUES 14th Bruges Colloquium – October 17 and 18, 2013. Dr Gloria Gaggioli, ICRC Legal Division

-Mortality and Burden of Disease Estimates for WHO Member States in 2002(xls)". World Health Organization ed. 2002.

-merriam-webster.com, Merriam-Webster Dictionary Retrieved January 8, 2009

- askoxford.com, Oxford English Dictionary Retrieved January 8, 2009.

-Jain R, Mathur PN, Kothari S, Mathur P. Medico-legal evaluation of sex assault cases admitted at Sardar Patel Medical College & P.B.M. Hospital. Bikaner, India: Ind Medica; 2008, 8(1).

- Sexual violence against females and its impact on their sexual function, Ghada F. Mohammed, Rania K.H. Hashish

-Publica. Agência de Reportagem e Jornalismo Investigativo Publica [homepage na internet]. Dor em dobro [acesso 30 may 2014]. Disponível em:

<http://apublica.org/2014/05/dor-em-dobro-2/>

-Jakovski Z, Jankova R, Nikolova K, Spasevska L, Jovanovic R, Janeska B, Forensic DNA. expertise of incest in early period of pregnancy. J Forensic Leg Med. 2011;18:34–7.

-Forward C, Buck C. A traic_ mo da inocência/o incesto e sua devastac_ mo. Rio de Janeiro: Rocco; 1989.

-Law in changing society, w.freindman, a pelican book, by stevens & sons. 1959.

-World Abortion Policies 2007, United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division.

-"China Bans Sex-selection Abortion." (2002-03-22). Xinhua News Agency. ' ' Retrieved 2006-01-12.

M. Oholot 7L6. Cf. Michael Fishbane. "the Image of the Human and the Right of the Individual in Jewish Tradition." In: Leroy S.Rouner (ed.). Human Rights and the worlds Religions. University of Notre Dam Press, 1988: p23.

-Marcia de Toledo Blake, Jefferson Drezett, Gilzane Santos Machi . Factors associated to late-term abortion after rape: literature review, 2014, Reproduçao & Climatério

-Drezett J, Baldacini I, Freitas GC, Pinotti JA. Contracepc_ mo de emergência para mulheres v_ timas de estupro. Revista do Centro de Referência. 1998;3:29–33.

-Kalonda JC. Sexual violence in Congo-Kinshasa: necessity of decriminalizing abortion. Rev Med Brux. 2012;33:482–6.

-Drezett J, Junqueira L, Antonio IP, Campos F, Leal MCP, Iannetta R. Contribution to the study of the sexual violence against the adolescent: a perspective of sexual and reproductive health and violation of human rights. Adolescência & Sa_ de. 2004;1:31–9.